

**ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Приймальна комісія**

ПРОГРАМА

**додаткового вступного випробування
для вступників на навчання за освітнім ступенем «магістр»
(освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст»)
за спеціальністю 061 «Журналістика»
(на основі ступеня «бакалавр», здобутого за іншою спеціальністю)**

**ПЕРЕЛІК ФАХОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН, З ЯКИХ
ПРОВОДИТЬСЯ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ**

Історія, теорія і практика соціальних комунікацій, яка включає такі навчальні дисципліни: історія української журналістики, історія зарубіжної журналістики, теорія і методика журналістської творчості (у тому числі масова комунікація, основи журналісткознавчих досліджень та етика медіаторчості), мова засобів масової інформації, (у тому числі культура українського мовлення, літературне редагування та стилістика).

**ТЕМИ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ТА ОРІЄНТОВНИЙ
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ**

1. Історія української журналістики.

Зародження української журналістики в центрально-західних та південно-східних районах України. Тарас Шевченко в журналістському процесі. Альманахово-видавнича діяльність Пантелеймона Куліша і східноукраїнська журналістика 1850-х років в умовах царизму. Розвиток преси в Східній Україні в 60 – 70-х рр. Західноукраїнська журналістика 60 – 70-х рр. ХІХ ст. Журналістська й видавнича діяльність Михайла Драгоманова та Івана Франка в другій половині 70-х рр. ХІХ ст. Формування видань в Україні в 80-і рр. Розквіт альманахових видань у 70 – 90 рр. Зародження і розвиток часописів на Буковині. Закарпатська преса в добу зародження і формування. Періодичні видання в Україні наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. і початки української преси за океаном. Загальний огляд розвитку преси в Україні, українські ЗМІ поза її межами у першій половині ХХ ст. Зародження преси на східноукраїнських землях на початку ХХ століття («Временные правила о печати» від 24 листопада 1905 року). Роль Євгена Чикаленка у створенні української національної преси («Щоденники», «Спогади»). Оцінка Б. Грінченком розвитку української преси поч. ХХ ст. Українська журналістика в роки Першої світової війни. Преса українських січових стрільців (1915 – 1918). Публіцистична діяльність Дмитра Донцова («Йосип Віссаріонович Калі гуля» та інші) та В'ячеслава Липинського («Листи до хліборобів»).

Публіцистична та журналістська діяльність М. Грушевського, його роль у формуванні української преси («Украинство и российская пресса», «До наших читателей в России» та ін.). Оцінка публіцистичної діяльності М. Грушевського С. Єфремовим. Публіцистична діяльність Симона Петлюри («Про переоцінку», «Війна і українці», «З українського життя») та його роль у розвитку української преси. Специфіка розвитку української преси на західноукраїнських землях у

першій половині ХХ століття (Галичина, Буковина, Закарпаття). Преса української молоді першої половини ХХ ст. на території радянської України і західноукраїнських землях.

Розвиток української журналістики в період Другої світової війни, фронтова преса. Українська преса та культура періоду сталінщини. (Постанова ЦК КП(б)У «Про журнал «Вітчизна», «Про вилучення книг М. Грушевського і В. Винниченка», «Про журнал сатири і гумору «Перець»»).

Особливості розвитку преси в перші десятиліття після Великої Вітчизняної війни. Українська періодика 40-50 років: посилення культу особи Сталіна, репресії української творчої інтелігенції. Специфіка висвітлення проблеми економічного реформування в промисловості та сільському господарстві в повоєнний період. Діяльність підпільних часописів та інформаційних проводів ОУН УПА на території Західної України після встановлення радянської влади. Преса Західної України 40-60-х років ХХ століття: від демократії до радянзації. Літературно-мистецька періодика 40-50-х років ХХ століття у контексті репресивних заходів радянського авторитаризму. Специфіка розвитку української журналістики в період відлиги: проблема подолання культу та його наслідків. Особливості преси «шістдесятників», лібералізація українського інформаційного простору. Літературно-художня та мистецька журналістика періоду «відлиги». Українська журналістика середини ХХ століття в оцінках вітчизняних учених та представників української діаспори. Особливості розвитку українського радіо, телебачення та кінематографа у другій половині ХХ століття. Розвиток української журналістики у другій половині 60-х – початку 80-х років ХХ століття: поворот до авторитаризму. Періодика дисидентів. Сатира та гумор в українському інформаційному просторі другої половини ХХ століття. Журнал сатири та гумору «Перець». Українська преса у період гласності й перебудови. Роль преси кінця 80-х років ХХ століття в заповненні «білих плям історії» та реабілітації репресованих. Українська журналістика та публіцистика кінця 80-х – початку 90-х років ХХ століття як кульмінація у прагненні українських державної незалежності. Основні етапи розвитку українських ЗМІ та журналістики після проголошення незалежності України. Криміналізація українського суспільства та інформаційного простору. Загибель Г.Гонгадзе, І.Александрова та ін. Проблема олігархізації та комерціалізації українських ЗМІ на рубежі ХХ-ХХІ століття. Український інформаційний простір періоду перед, під час та після виборів Президента України у 2004 році. Розвиток української журналістики після помаранчевої революції. Новітні тенденції в українській журналістиці поч. ХХІ ст.: конвергенція, комерціалізація, «макдоналізація» та «олігархізація» в ЗМІ.

Українська преса ХХ – поч. ХХІ ст. поза межами України (Москва, Петербург, Воронежчина, Кубань, Кавказ, Естонія, «Зелений Клин»; «таборова преса», преса американських, канадських та австралійських українців).

2.Історія зарубіжної журналістики

Питання про зародження журналістики. Перші прообрази газет в Давньому Єгипті та Римі. Рукописні та усні газети в Європі. Писемні форми масово-інформаційної діяльності в античній Греції. Усні форми масово-

інформаційної діяльності в античній Греції. Дидактичне та урочисте ораторського мистецтва в античному Римі й Давній Греції. Жанри віршованої сатири та епістолографічна спадщина античного Риму. Публіцистика періоду раннього та середньовічного християнства. Публіцистика Ренесансу. Зародження журналістики та прообразів інформаційних газет в Китаї, Кореї («Ді бао», «Ді чао», Кибельчон) та Японії (йомі-урі). Роль винаходу друкарського верстата І. Гутенбергом в розвитку періодики. Європейські першодрукарі. Публіцистика Реформації. Економічно-комерційний характер журналістики пізнього середньовіччя. Особливості розвитку журналістики в Німеччині в епоху середньовіччя. Різновиди ранніх періодичних видань Європи («листки», «книги», «балади», «реляції», памфлети, куранти, відомості, авізі, новини тощо. Масово-інформаційна діяльність у Франції в XV–XVI ст. Розвиток періодики в Південно-Східній Європі (Угорщина, Сербія, Болгарія). Специфіка зародження та розвитку журналістики на території Польщі, Чехословаччини. Журналістика Італії XVII - XIX ст. Розвиток журналістики в Росії в XVIII-XIX ст. Історія журналістики скандинавських країн. Зародження та особливості розвитку журналістики США (до XIX ст.). Роль ідеї Європейського Просвітництва у Дж. Локка в розвитку журналістики. Умови появи перших європейських журналів. Теорія природного права та договірної держави Т. Гоббса. Теорія громадської угоди Ж.-Ж. Руссо. Внесок Франції у розвиток міжнародної журналістики у XVIII ст. Характеристика британської журналістики часів Англійської революції. Загальна характеристика англійської журналістики кінця XVII ст. Англійська преса в умовах боротьби за скасування «податків на знання». Свобода преси в перший період Французької революції. Наполеон Бонапарт і журналістика. Концепція масової преси Еміля де Жірдена. Формування типологічного поділу преси наприкінці XIX ст. Медіа-магнати Великобританії XIX – початку XX ст. Поява «жовтої преси». Зародження інформаційних агентств у XIX ст. та їх роль у поширенні масової інформації. Типологічний поділ інформаційних агентств. Особливості розвитку журналістики в країнах Європи у XX ст.: формування моделей новітньої журналістики. Сучасна американська журналістика, її особливості та вплив на розвиток світових медіа. Специфіка розвитку сучасної журналістики в Росії та країнах СНД. Журналістика. Тенденції розвитку преси Азії та Африки у 80-90-і роки XX ст. Постать Й. Пулітцера та його роль у розвитку журналістики. Сучасні тенденції в розвитку зарубіжної журналістики.

3. Теорія і методика журналістської творчості

Сутність та специфіка інформації, журналістики та масово-інформаційної діяльності. Журналістика і публіцистика. Масова інформація, етапи масово-інформаційного процесу. Інформаційний простір. Конституція України, вітчизняне законодавство про ЗМІ як правова основа функціонування й регулювання діяльності журналістики. Права, обов'язки та відповідальність працівників ЗМІ відповідно до законодавства про пресу. Основні міжнародні документи щодо правової регламентації функціонування ЗМІ. Структура соціальної інформації. Національний архетип і особливості розвитку журналістики на сучасному етапі.. Взаємодія політики, преси та влади: світовий досвід, українські реалії. Соціальна структура як чинник формування

журналістики. Досвід взаємодії журналістики із соціальними структурами в період демократизації суспільства. Вітчизняна журналістика в системі ринкових відносин. Форми власності в сфері журналістської діяльності. Соціально-історичне розуміння свободи. Свобода і необхідність. Свобода і відповідальність. Поняття «свобода преси» й «четверта влада» як відображення специфічного становища журналістики в суспільстві. Сучасні теорії свободи преси та журналістської діяльності. Розвиток свободи преси в Україні. Соціально-правовий статус ЗМІ в політичній структурі демократичного суспільства. Групи функцій журналістики за результатами впливу на аудиторію. Теорія функцій преси за класифікацією вітчизняних та зарубіжних теоретиків. Система принципів сучасної журналістики. Кодекс професійної етики українського журналіста, прийнятий на ІХ з'їзді Спілки журналістів України 17-18 квітня 1997 р. Міжнародні кодекси професійної етики журналістів. Дієвість та ефективність як різні типи результативності діяльності журналістики щодо виконання її функцій.

Категорія раціонального та емоційного в журналістиці. Основи журналістської майстерності. Категорія цікавого і журналістика. Відображення дійсності в журналістиці і публіцистиці. Задум, тема, концепція, ідея в журналістському творі. Факт і його роль у журналістиці. Аргументація в журналістській творчій практиці. Методологія збору інформації. Поняття про композицію, сюжет і конфлікт твору. Основні етапи роботи над журналістським твором. Полемічна журналістика та її функції. Сучасні тенденції в розвитку журналістської творчості.

Загальна характеристика жанрів журналістики. Інформаційні (замітка та її різновиди, звіт, інтерв'ю, репортаж), аналітичні (стаття, кореспонденція, рецензія, огляд, журналістське розслідування) та художньо-публіцистичні (памфлет, фейлетон, есе, нарисова форма та її різновиди) жанри. Епістолярні жанри в журналістиці. Новітні форми публікацій у журналістиці.

Становлення та основні етапи розвитку радіомовлення. Суспільно-історичні умови виникнення та розвитку радіо в Україні. Закони України «Про телебачення і радіомовлення». Основні функції радіомовлення. Різновиди радіомовлення та специфіка жанрів радіожурналістики. Система жанрів Національної радіокомпанії України. Виразальні засоби в радіожурналістиці, вимоги до мови радіо матеріалів в залежності від жанрів. Трансформація жанрів на радіо. Основні етапи створення новин та радіопрограм. Формати радіо, технології радіомовлення. Форматування радіо ефіру, програмування добового радіомовлення. Класифікація радіостанцій. Новітні технології радіомовлення (супутникове, цифрове, Інтернет-радіо).

Історія розвитку телебачення. Міжнародні телевізійні стандарти. Телебачення у системі ЗМІ. Соціальні функції телебачення. Журналістські професії на телебаченні. Структура інформаційної служби на телебаченні. Основні телевізійні жанри. Жанри інформаційної публіцистики. Вимоги до мови інформаційних програм на телебаченні. Репортаж як особливий жанр ТБ. Жанри аналітичної тележурналістики, телепубліцистика. Особливості та основні етапи створення телевізійного сюжету. Етапи підготовки телевізійної програми. Монтажний план до сюжету. Основи роботи телеоператора. Формати відеозапису. Моделі інформаційних програм на телебаченні: переваги й

недоліки. Верстка телевізійних інформаційних програм. Поява журналіста в кадрі, постановка стендапу і створення тексту до нього. Особливості роботи журналіста на регіональному телевізійному каналі. Етика репортера, оператора при підготовці матеріалу до ефіру. Апаратно-студійні комплекси на сучасному телебаченні.

Основні етапи розвитку Інтернет-журналістики як новітнього виду журналізму. Технології підготовки журналістських текстів для Інтернет-сайтів. Жанри та стилі журналістських текстів для Інтернет-видань. Алгоритм написання новинної інформації, репортажу та інтерв'ю. Особливості побудови тексту, заголовку та підзаголовку в текстах для Інтернет-сайтів. Цільова аудиторія Інтернет-сайтів та її види. Конент Інтернет-сайтів та його види. Проблеми інформаційної та професійної етики в роботі Інтернет-журналіста.

4. Мова засобів масової інформації

Мова ЗМІ як складова української літературної мови. Лексикологія як лінгвістична дисципліна. Слово в лексичній системі сучасної української мови. Омоніми. Пароніми. Антоніми. Синоніми. Їх функції в медіа тексті. Лексика української мови з погляду походження. Лексика української мови з погляду активного та пасивного ужитку. Лексика української мови зх погляду сфер уживання. Стилистична диференціація лексики української мови. Основні тенденції розвитку лексики мови мас-медіа поч.. XXI ст.

Фразеологія як розділ мовознавства. Основні концепції фразеологічних одиниць. Системні зв'язки у сфері фразеології. Трансформація фразеологізмів. Функції сталих зворотів мови у медіа тексті. Лексикографія як розділ мовознавства. Типи лексикографічних праць. Сучасна українська лексикографія, роль словниково-довідкових видань у роботі журналіста.

Фонетика і фонологія як розділи мовознавства: предмет, основні поняття, зв'язок з іншими науковими галузями. Система фонем сучасної української літературної мови, модифікації фонем. Словесний наголос. Склад і складоподіл. Інтонація: компоненти та функції. Орфоепія як розділ мовознавства і сукупність правил вимови. Графіка: базові одиниці та принципи. Орфографія як розділ мовознавства й уніфікована система правил написання слів. Український правопис. Морфемна структура слова. Предмет і завдання словотвору. Словотвірна структура слова в українській мові. Особливості вияву лінгвальних тенденцій на відповідних рівнях (орфографія, орфоепія, словотвір тощо) у сфері масової комунікації.

Морфологія як учення про граматичні форми слова, граматичне значення і граматичні категорії. Іменник як самостійна частина мови, що об'єднує слова зі значенням предметності. Прикметник як самостійна частина мови з категоріальним значенням не процесуальної ознаки. Числівник як клас слів із значенням кількості. Займенник як клас вказівних слів. Дієслово як виразник динамічної, процесуальної ознаки. Прислівник як клас невідмінюваних слів із значенням ознаки дії, процесу, стану чи іншої ознаки. Прийменник як службова частина мови. Сполучник як службова частина мови. Частка як окремий функціональний клас слів. Вигуки та звуконаслідування.

Синтаксис як розділ мовознавства. Словосполучення як синтаксична одиниця мови. Синтаксичний зв'язок і семантико-синтаксичні відношення між

компонентами словосполучення і речення. Типи словосполучень. Речення як основна синтаксична одиниця. Класифікація речень. Просте непоширене речення. Головні члени двоскладного речення. Односкладні речення. Особливості їх застосування у медіатексті. Просте поширене речення. Повні і неповні речення, їх репрезентація в мові ЗМІ. Слова, речення, їх типи. Просте неелементарне речення. Однорідні члени речення. Речення з відокремленими членами, особливості їх функціонування у медіатексті. Специфіка використання складних речень у різних жанрах публіцистики. Стилiстичне навантаження складносурядних речень. Особливості використання складнопідрядних речень в аналітичних жанрах публіцистики. Функції складнопідрядних багатокomпонентних речень у публіцистичному стилі. Стилiстична маркованість складних безсполучникових речень. Частота використання складних синтаксичних конструкцій у різних публіцистичних жанрах. Функції періоду в мові публіцистики. Засоби передачі чужого мовлення. Особливості пунктуації в текстах різного функціонального призначення.

Орієнтовний перелік питань вступного випробування

Історія журналістики

Історія української журналістики

Історія журналістики як наука і навчальна дисципліна: об'єкт, методи, зв'язок з іншими галузями та навчальними курсами.

Історія української журналістики як наука і навчальна дисципліна: основні аспекти.

Принципи періодизації історії української журналістики.

Зародження й етапи становлення української журналістики (від найдавніших часів до сер. ХІХ ст.).

Функціонування української журналістики у ХІХ ст.

Особливості розвитку української журналістики в Російській імперії.

Роль українських письменників у становленні та розвитку вітчизняної журналістики ХІХ – поч. ХХ ст.

Публіцистична спадщина Тараса Шевченка.

Роль журналу «Основа» у розвитку української журналістики ХІХ ст.

Видавничо-публіцистична діяльність Михайла Драгоманова.

Зародження і розвиток західноукраїнської журналістики ХІХ століття.

Роль Юрія Федьковича у становленні західноукраїнської журналістики.

Західноукраїнська журналістика кін. ХІХ – поч. ХХ ст.

Східноукраїнська преса кін. ХІХ – поч. ХХ ст.

Особливості розвитку української журналістики пер. пол. ХХ ст. (уплив революції 1905 р. та Першої світової війни).

Роль Євгена Чикаленка у розвитку української національної преси.

Роль Бориса Грінченка у становленні та розвитку української преси початку ХХ ст.

Роль Івана Франка у становленні української публіцистики.

Публіцистична спадщина Дмитра Донцова.

Публіцистична діяльність В'ячеслава Липинського.

Роль Михайла Грушевського як редактора і публіциста у формуванні української журналістики.

Роль публіцистичної діяльності Симона Петлюри у розвитку української журналістики.

Західноукраїнська преса пер. пол. ХХ ст. (Галичина, Буковина, Закарпаття).

Українська таборова преса пер. пол. ХХ ст.

Роль Аркадія Животка у становленні українського журналістикознавства.

Роль Івана Огієнка у розвитку української журналістики.

Спеціалізовані українські часописи кін. ХІХ – пер. пол. ХХ ст.

Молодіжна преса першої половини ХХ ст. на території радянської України.

Молодіжна преса першої половини ХХ ст. на західноукраїнських землях.

Преса українського жіноцтва пер. пол. ХХ ст.

Сатирично-гумористична преса пер. пол. ХХ ст.

Преса української діаспори ХІХ – пер. пол. ХХ ст.

Основні риси радянської української журналістики.

Журналістика радянської України 20-30-х рр. ХХ ст.

Українська журналістика періоду Другої світової війни.

Пропагування ідей національно-визвольного опору в українській пресі пер. пол. ХХ ст.

Особливості українських ЗМІ періоду сталінізму (вплив комуністичної ідеології – постанови ЦК КП(б)У «Про журнал «Вітчизна», «Про вилучення книг М. Грушевського і В. Винниченка», «Про журнал сатири і гумору «Перець»»).

Особливості розвитку українських засобів масової інформації періоду «відлиги».

Українська журналістика періоду «застою».

Українська дисидентська преса, самвидав др. пол. ХХ ст.

Українські ЗМІ періоду «перебудови».

Особливості розвитку українських друкованих ЗМІ періоду незалежності (кін. ХХ – ХХІ ст.).

Роль українських письменників у розвитку вітчизняної журналістики др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.

ЗМІ національних меншин в Україні.

Журналістика української діаспори др. пол. ХХ – поч. ХХІ ст.

Зародження й етапи становлення українського радіо.

Особливості розвитку радіомовлення кін. ХХ – поч. ХХІ ст.

Формування і розвиток української тележурналістики ХХ ст.

Специфіка української тележурналістики кін. ХХ – поч. ХХІ ст.

Зародження й особливості формування української онлайн-журналістики.

Історія зарубіжної журналістики

Пражурналістські явища як передумова формування журналістики.

Етапи становлення європейської журналістики.

Особливості європейської журналістики середньовіччя.

Європейська журналістика доби Відродження.

Розвиток західноєвропейської журналістики ХVІІ – ХVІІІ ст.

Перші друковані газети у світовій видавничій практиці.

Просвітницька журналістика XVIII ст. у Великій Британії (Д. Дефо, Дж. Свіфт та ін.).

Особливості просвітницької журналістики Франції (Ш. Монтеск'є, Вольтер, Д. Дідро та ін.).

Просвітницька журналістика у США (Б. Франклін та ін.).

Особливості розвитку журналістики в Російській імперії.

Специфіка розвитку європейської журналістики XIX ст.

Основні особливості розвитку азійської журналістики.

Основні особливості розвитку журналістики країн Близького Сходу.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах ісламського світу (Іран, Ірак, Пакистан, Афганістан та ін.).

Основні особливості розвитку латиноамериканської журналістики.

Основні особливості розвитку африканської журналістики.

Основні особливості розвитку журналістики Австралії.

Журналістика США XIX – поч. XX ст.

Роль Джозефа Пулітцера у розвитку журналістики.

Журналістика США XX ст., її місце в системі світових ЗМІ.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах Центральної Європи.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах Північної Європи.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах Південної Європи.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах Західної Європи.

Основні особливості розвитку журналістики у країнах Східної Європи.

Російська журналістика кін. XX – поч. XXI ст.

Основні особливості розвитку журналістики країн СНД.

Основні особливості ЗМІ Японії.

Основні особливості ЗМІ Китаю.

Основні особливості ЗМІ Північної та Південної Кореї.

Роль провідних інформаційних агентств («Ройтерс», «Асошіейтед Пресс», «Франс Пресс» та ін.) у розвитку світової журналістики.

Роль провідних світових телерадіокомпаній у розвитку журналістики.

Основні засади сучасної західноєвропейської журналістики.

Функціонування новітніх світових медіа (онлайн-журналістика).

Вплив процесів монополізації та глобалізації на сучасні ЗМІ.

Теорія і практика журналістської творчості.

Масова комунікація та її функції в суспільстві.

Журналістикознавство як наука і навчальна дисципліна: об'єкт, методи, стрижневі поняття; зв'язок з іншими галузями та навчальними курсами.

Теоретичний і прикладний аспекти журналістикознавства.

Основні напрямки журналістикознавчих досліджень.

Журналістика як вид творчої діяльності.

Основні види (друковані, радіо-, теле-, онлайн-ЗМІ) журналістики як сфери практичного застосування теоретичних засад.

Основні функції журналістики як практичної діяльності.

ЗМІ як стрижневе поняття журналістики.

Поняття інформації в журналістикознавстві.

Різноманітність сфер буття соціуму (політична, економічна, культурна тощо) як джерело інформації.

Соціально значуща інформація як поштовх до журналістського осмислення.

Різновиди інформації як стрижневого компонента журналістського твору.

Методи збору інформації у журналістській діяльності.

Поняття публіцистики; широка і вузька його інтерпретація.

Особливості взаємозв'язку раціонального та емоційного в журналістському пізнанні об'єктивної дійсності.

Поняття «публіцистика» і «публіцистичність»: особливості взаємозв'язку.

Публіцистичний метод як система прийомів пізнання дійсності та як спосіб реалізації журналістського завдання.

Здібності і талант як категорії журналістської творчості.

Мовні здібності, мовне чуття і мовний смак як категорії журналістської мовної практики.

Журналістська майстерність як вищий рівень опанування фаху.

Особливості індивідуальної та колективної журналістської творчості.

Журналістикознавче розуміння цікавого як інтегруючого чинника визначальних рис журналістики (правдивості, об'єктивності, актуальності, оперативності тощо).

Гуманістична ідеологія як підґрунтя журналістської творчості.

Найсуттєвіші принципи журналістики.

Діалектика зв'язку понять «задум», «ідея», «тема», «концепція», «гіпотеза».

Основні етапи роботи над журналістським твором.

Факт / система фактів як основа медіатвору; види фактів.

Медіатвір як продукт журналістської діяльності: зв'язок форми і змісту.

Специфіка процесу написання журналістського твору.

Типові архітектонічні компоненти медіатвору.

Способи розгортання і розкриття теми в журналістському тексті.

Методи збору інформації як передумова створення журналістського тексту.

Зв'язок понять «композиція», «конфлікт», «сюжет» медіатвору.

Поняттєво-логічні й емоційно-образні типи аргументів у журналістському творі.

Особливості вияву полеміки в журналістській творчості.

Полемічна культура як ознака професійності журналіста.

Загальна характеристика жанрів журналістських творів.

Специфіка творів інформаційних жанрів у сучасній журналістській практиці.

Специфіка творів аналітичних жанрів у сучасній журналістиці.

Специфіка творів художньо-публіцистичних жанрів у сучасній журналістській практиці.

Трансформація жанрів у сучасній журналістиці.

Організація виробничо-творчої діяльності редакційного колективу ЗМІ.

Кореспондент, його права й обов'язки.

Особливості сучасної української радіожурналістики.

Основні жанри радіожурналістики.

Структура державного і комерційного радіо України.

Особливості радіомовлення різних діапазонів.

Новітні технології в радіомовленні.

Особливості сучасної української тележурналістики.
Основні жанри тележурналістики.
Виразальні засоби телебачення.
Структура державного і комерційного телебачення України.
Проблема створення суспільного телебачення в Україні.
Особливості української онлайн-журналістики.
Поняття соціальних медіа.
Особливості дизайну сучасних друкованих видань України.
Невербальні засоби втілення змісту друкованого медіамовлення.
Фотографія як засіб втілення журналістської думки.
Жанри фотожурналістики.
Основні технічні засоби журналістської діяльності.
Основні теорії й моделі масової комунікації.
Співвідношення понять «рекламотворчість» і «журналістська творчість».
Особливості реклами в друкованих засобах масової інформації.
Особливості радійної, телевізійної та онлайн-реклами.
Зв'язки з громадськістю (PR) як окрема науково-практична сфера діяльності та її зв'язок із журналістикою.
Етичні норми професійної діяльності журналіста.
Діяльність провідних українських та міжнародних журналістських організацій.
Правові засади роботи українських ЗМІ.
Роль засобів масової інформації в сучасному суспільстві.

Сучасна українська мова у засобах масової інформації

Мова як основний інструмент журналістської діяльності.
Зв'язок понять «мислення», «мова», «мовлення».
Мовна компетенція як обов'язкова складова професійної компетенції журналіста.
Основні рівні мови.
Правильність як обов'язкова складова мовлення журналіста; поняття мовної норми, типів норм.
Особливості фонологічної та фонетичної систем сучасної української мови.
Поняття сегментних і суперсегментних одиниць фонетичної системи.
Знання орфоєпії як обов'язкова складова компетенції журналіста.
Правописна правильність друкованого медіамовлення.
Взаємозв'язок понять «фонема», «морфема», «лексема».
Узуальне й оказіональне словотворення у мові ЗМІ.
Особливості лексичної системи української мови.
Явища синонімії, антонімії, омонімії, паронімії у зв'язку з мовною компетенцією журналіста.
Емоційно-експресивні засоби в журналістському мовленні.
Специфіка вживання питомої та іншомовної лексики у медіатворах.
Особливості фраземної системи української мови.
Специфіка вживання фразем різного типу в журналістському мовленні.
Лексикографічна компетенція журналіста.
Особливості граматичної системи української мови.
Частини мови як категорія морфології.

Поняття морфологічної норми в контексті правильності і виразності журналістського мовлення.

Взаємозв'язок понять «слово», «словосполучення», «речення».

Особливості українського синтаксису у зв'язку з точністю і доречністю медіамовлення.

Взаємозв'язок понять «фраза», «надфразна єдність», «абзац».

Текст як одиниця мовлення; основні ознаки медіатексту.

Структури медіатвору.

Специфіка текстів у друкованих та аудіовізуальних ЗМІ.

Особливості стилістичної системи української мови.

Публіцистичний стиль і його різновиди.

Специфіка застосування в засобах масової інформації усної і писемної форм літературної української мови.

Стилістичні ресурси різних рівнів мови у медіамовленні.

Специфіка наукового мовлення, особливості його актуалізації у медіатворчості.

Особливості офіційно-ділового стилю української мови; специфіка його вияву в журналістській практиці.

Стилістична контамінація в журналістському текстотворенні.

Найвиразніші тенденції в мові засобів масової інформації.

Літературне редагування як самостійна наукова галузь і сфера застосування журналістських знань.

Культуромовна складова професійної компетенції журналіста.

Взаємозв'язок понять «культура мислення» і «культура мовлення».

Поняття культури мови і комунікативні ознаки культури медіамовлення.

Змістовність медіамовлення у зв'язку зі структурами журналістського твору.

Вияв категорій мовного смаку та мовного чуття у мовленні журналіста.

Взаємозв'язок понять «мистецтво мовлення» і «журналістська практика».

Комунікативна мета й культуромовні ознаки медіамовлення.

Володіння метомовою як складова культуромовної компетенції журналістикознавця.

Український етикет і його роль у професійній діяльності журналіста.

Основи журналістикознавчих досліджень

Поняття проблеми і теми наукової роботи.

Принципи наукових досліджень.

Методи наукових розвідок.

Поняття про теоретичну й емпіричну бази наукових досліджень.

Форми втілення наукових розвідок.

Основні жанри і типи компресії наукового мовлення.

Основні наукові заходи та апробація результатів студентських наукових розвідок.

Особливості узгодження наукової концепції з планом студентської наукової роботи.

Типова структура студентського наукового дослідження.

Стилістична специфіка втілення студентських наукових розвідок.

Основні вимоги до оформлення студентської наукової роботи.

Особливості студентського наукового дослідження.

Комунікативні якості культури наукової мови.
Специфіка наукового спілкувального етикету.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Історія української журналістики

1. Актуальні проблеми журналістики: [збірник наукових праць] / [відп. ред. Ю. М. Бідзіля]. – Ужгород: МП «Ліра», 2001. – 492 с.
2. Бочковський О. І., Сірополко С. Українська журналістика на тлі доби (історія, демократичний досвід, нові завдання) / О. І. Бочковський, С. Сірополко; [за ред. К. Костева й Г. Комаринського]. – Мюнхен: Український техніко-господарський ін-т, 1993. – 204 с.
3. Верига В. Нариси з історії України (кінець XVIII – початок XX ст.) / В. Верига. – Львів: Світ, 1996. – 448 с.
4. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917 – 1991): навчальний посібник / В. М. Владимиров. – К.: МАУП, 2007. – 174 с.
5. Горевалов С. І. Військова журналістика України: Історія і сучасність / С. І. Горевалов. – Львів, 1998. – 338 с.
6. Дмитрук В. Нарис з історії української журналістики XIX ст.: [посібник для студентів журналістики] / В. Дмитрук. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1969. – 145 с.
7. Животко А. Історія української преси / Аркадій Животко. – К.: НВЦ «Наша культура і наука», 1999. – 362 с. – (Літературні пам'ятки України).
8. Жиленко І. Історія зарубіжної журналістики (від античності до II пол. XVII ст.): навчальний посібник / Ірина Жиленко. – Суми: Вид-во СумДУ, 2010. – 285 с.
9. Журналистика Китая / [С. А. Михайлов, Л. Диньсинь, Х. Чжан, У Ли, Ч. Джуэй-Хуэй]. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 600 с.
10. История зарубежной журналистики. 1800-1945. Хрестоматия / [сост. Г. В. Прутцков]. – М.: Аспект Пресс, 2007. – 397 с.
11. История мировой журналистики / [Беспалова А. Г., Корнилов Е. П., Короченский А. П., Лучинский Ю. В., Станько А. И.] – М., Ростов-на-Дону, 2003. – 432 с.
12. История печати: антология / [сост., предисл. и коммент. Я. Н. Засурского, Е. Л. Вартановой]. – М.: Аспект Пресс, 2001–2002. – Т. 1–2.
13. История печати: антология / [сост., предисл. и коммент. Я. Н. Засурского, О. А. Бакулина]. – М.: Аспект Пресс, 2008. – 271 с. – Т. 3.
14. Історія засобів масової інформації. Від кременя до кремнію / [під. ред. Дж. Джованніні]. – Турин, 2000. – 208 с.
15. Історія української дожовтневої журналістики / [Дей О. І., Моторнюк І. Л., Нечиталюк М. Ф. та ін.]. – Львів: Вища школа, 1983. – 512 с.
16. Історія української преси. Хрестоматія: [навч. посіб.] / [упоряд., автор іст.-біогр. нарису та приміт. О. Г. Мукомела]. – К.: Наша культура і наука, 2001. – 352 с.
17. Крупський І. В. Національно-патріотична журналістика України. (Друга половина XIX – перша чверть XX ст.) / І. В. Крупський. – Львів: Світ, 1995. – 184 с.

18. Матеріали з історії національної журналістики Східної України початку ХХ століття / [уклад. Н. М. Сидоренко, О. І. Сидоренко]. – К.: Дослідницький центр історії української преси, 1999. – 448 с.
19. Михайлин І. Л. Історія української журналістики: [підручник] / І. Л. Михайлин. – Х.: ХІФТ, 2000. – Кн. 1: Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики. – 280 с.
20. Михайлов С. Журналистика Соединенных Штатов Америки / С. Михайлов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 с.
21. Михайлов С. Журналистика стран Северной Европы / С. Михайлов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2003. – 368 с.
22. Періодика Західної України 20 – 30-х рр. ХХ ст. Матеріали до бібліографії / [за ред. М. М. Романюка]. – Львів, 1999. – Т. 2. – 360 с.
23. Почепцов Г. Г. Паблік рилейшнз: [навч. посіб.] / Г. Г. Почепцов. – [3-тє вид., випр. і доп.]. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2006. – 327 с.
24. Почепцов Г. Г. Теория и практика коммуникации (от речей президентов до переговоров с террористами) / Г. Г. Почепцов. – М.: Центр, 1998. – 352 с.
25. Прутцков Г. Введение в мировую журналистику: антология в 2 т. / Г. В. Прутцков. – М., 2003. – Т. 1. – 416 с.; Т. 2. – 464 с.
26. Сапунов В. Зарубежные информационные агентства / В. Сапунов. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2006. – 384 с.
27. Світові мас-медіа: короткий довідник / [упорядн. Т. І. Петрів, І. Ю. Слісаренко]. – К.: ВЦ «Київський університет», 1999. – 49 с.
28. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / [за заг. ред. Ю. М. Бідзілі]. – Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. – 224 с.
29. Українська журналістика в іменах / [за ред. М. М. Романюка; передм. В. Качкана]. – Львів, 1994. – Вип. 1. – 234 с.
30. Українська преса. Хрестоматія. ХІХ ст. / [за ред. д-ра філол. наук, проф. М. Ф. Нечиталюка]. – Львів, 1999. – Т. І. Преса Східної України 60-х років – 522 с.
31. Федченко П. М. Матеріали з історії української журналістики / П. М. Федченко. – К.: Видавництво Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка, 1959. – Вип. 1.: Перша половина ХІХ ст. – 338 с.
32. Федченко П. М. Преса та її попередники / П. М. Федченко. – К.: Наукова думка, 1969. – 351 с.
33. Шарончикова Л. Пресса Франции в меняющемся мире (1944 – 2004 гг.) / Л. Шарончикова. – М.: РИЦ ИСПИ РАН, 2006. – 440 с.

Теорія і практика журналістської творчості

1. Бойд Е. Ефірна журналістика. Технологія виробництва ефірних новин / Ендрю Байд. – [вид. 5-е]. – К., 2007. – 429 с.
1. Бухарцев Р. Г. Творческий потенциал журналиста / Р. Г. Бухарцев. – М.: Мысль, 1985. – 140 с.
2. Вайшенберг З. Новинна журналістика: [навч. посіб.] / [за заг. ред. В. Ф. Іванова]. – К.: Академія Української преси, 2004. – 262 с.
3. Владимиров В. М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: [учеб. пособ.] / В. М. Владимиров. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
4. Ворошилов В. В. Журналистика. Базовый курс / Ворошилов В. В. – СПб., 2006. – 640 с.

5. Вуароль М. Гід газетяра / Мішель Вуароль. – [вид. 5-е, доп. та переглян.]. – К., 2000. – 62 с.
6. Галич О. А. Загальне літературознавство: [навч. посіб.] / [О. А. Галич, В. М. Назарець, Є. М. Васильєв]. – Рівне: Друкарня КП «Рівненський Будинок науки і техніки», 1997. – 544 с.
7. Гід журналіста: збірка навчальних матеріалів / [адаптація та упорядкув. – А. Лазарєва]. – К., 1999. – 96 с.
8. Гол Д. Онлайнвова журналістика / Д. Гол; [пер. з англійської]. – К.: «К.І.С.», 2005. – 344 с.
9. Горохов В. М. Основы журналистского мастерства / В. М. Горохов. – М., 1989. – 160 с.
10. Грабельников А. А. Работа журналиста в прессе: [учеб. пособ.] / А. А. Грабельников. – М.: Изд. РИП-холдинг, 2004. – 274 с.
11. Гуревич С. М. Газета: вчера, сегодня, завтра / С. М. Гуревич. – М.: Аспект-Пресс, 2004. – 288 с.
12. Дмитровський З. Є. Телевізійна журналістика: [навч. посіб.] / З. Є. Дмитровський. – [вид. 3-тє, допов.]. – Львів: ПАІС, 2009. – 224 с.
13. Етика в редакційному повсякденні. – К.: Академія Української Преси, Центр Вільної Преси, 2010. – 232 с.
14. Журбина Е. И. Теория и практика художественно-публицистических жанров / Е. И. Журбина. – М.: Мысль, 1969. – 400 с.
15. Закон України «Про авторські і суміжні права».
16. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів».
17. Закон України «Про доступ до публічної інформації».
18. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні».
19. Закон України «Про захист суспільної моралі».
20. Закон України «Про інформацію».
21. Закон України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації».
22. Закон України «Про рекламу».
23. Закон України «Про телебачення і радіомовлення».
24. Здоровега В. Й. Теорія і методика журналістської творчості: [підручник] / В. Й. Здоровега. – [вид. 2-е, перероб., допов.]. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
25. Иванов В. Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика: [підручник] / В. Ф. Иванов, В. Є. Сердюк; [передм. В. П. Мостового]. – К.: Вища школа, 2007. – 231 с.
26. Інтернет у роботі журналіста. – К., 1999. – 54 с.
27. Інформаційне законодавство України / [за ред. Т. Шевченка, Т. Олексію; упоряд. – Т. Г. Бондаренко]. – К., 2008. – 356 с.
28. Карпенко В. Основы профессиональной коммуникации / В. Карпенко. – К.: Нора-прінт, 2002. – 348 с.
29. Кузнецова О. Аргументація в публіцистиці / О. Кузнецова. – Львів, 1992. – 129 с.
30. Кузнецова О. Д. Засоби масової комунікації: [посібник] / О. Д. Кузнецова. – [вид. 2-е, перероб. й доповн.]. – Львів: ПАІС, 2005. – 200 с.

31. Кулик В. Дискурс українських медій: ідентичності, ідеології, владні стосунки / Володимир Кулик. – К.: Критика, 2010. – 656 с.
32. Лазутина Г. В. Основы творческой деятельности журналиста / Г. В. Лазутина. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 240 с.
33. Лизанчук В. В. Основы радиожурналистики: [підручник] / В. В. Лизанчук. – Київ: Знання, 2006. – 628 с.
34. Лизанчук В. В. Радиожурналистика: засади функціонування: [підручник] / В. В. Лизанчук. – Львів: ПАІС, 2000. – 366 с.
35. Лизанчук В. Завжди пам'ятай: Ти – Українець! / Василь Лизанчук. – [2-ге доповн. вид]. – Львів: Мальва, 2001. – 680 с.
36. Лось Й. Д. Публіцистика й тенденції розвитку світу: [навч. посіб. у 2 ч.] / Йосип Лось. – Ч. 1. – Львів: ПАІС, 2008. – 376 с.
- Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги / М. Мак-Люен. – [вид. 2-е, перероб.; переклад з англ. А. А. Галушки, В. І. Постнікова]. – К.: Ніка-Центр, 2008. – 392 с.
37. Манфред Май. Медіа-політика в інформаційному суспільстві / Май Манфред; [за ред. В. Іванова; пер. з нім. В. Климченко та В. Олійник]. – К.: Академія української преси, Центр вільної преси, 2011. – 286 с.
38. Мельник Г. С., Тепляшина А. Н. Основы творческой деятельности журналиста / Г. С. Мельник, А. Н. Тепляшина. – СПб.: Питер, 2006. – 272 с.
39. Миронченко В. Я. Основы інформаційного радіомовлення: [підручник] / В. Я. Миронченко. – К.: ІЗМН, 1996. – 440 с.
40. Михайлин І. Л. Основы журналистики: [підручник] / І. Л. Михайлин. – [вид. 3-тє, доп. і поліпш.]. – К.: ЦУЛ, 2002. – 284 с.
41. Москаленко А. З. Вступ до журналистики: [підручник] / А. З. Москаленко. – К.: Школяр, 1997. – 300 с.
- Москаленко А. З. Теорія журналистики: [підручник] / Анатолій Москаленко. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 336 с.
42. Основы масово-інформаційної діяльності: [підручник] / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999. – 634 с.
43. Основы творческой деятельности журналиста: [учебник для студентов вузов по специальности «Журналистика»] / [ред.-сост. С. Г. Корконосенко]. – СПб.: Знание, 2000. – 272 с.
44. Пельт В. Д. Дифференциация жанров газетной публицистики / В. Д. Пельт. – М.: Изд-во Московского университета, 1984. – 48 с.
45. Приступенко Т. О. Теорія журналистики: етичні та правові засади діяльності засобів масової інформації: [навч. посіб.] / Т. О. Приступенко. – К.: Інститут журналистики, 2004. – 375 с.
46. Прохоров Е. П. Введение в теорию журналистики: [учеб. пособ.] / Е. П. Прохоров. – М.: Изд. РИП-холдинг, 2000. – 308 с.
47. Радиожурналистика: [учебник] / [под ред. А. Шереля]. – М., 2000. – 480 с.
48. Різун В. В. теорія масової комунікації: [підручник] / В. В. Різун. – К.: Видавничий центр «Просвіта», 2008. – 260 с.
49. Стівенс М. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет / Мітчел Стівенс; [пер. з англ. Н. Єгоровець]. – К.: Києво-Могилянська академія, 2008. – 158 с.

50. Телевізійна журналістика: [учебник] / [редколегія: Г. В. Кузнецов и др.]. – [изд. 4-е]. – М., 2002. – 304 с.
51. Теорія і практика радянської журналістики / [Здоровега В. Й., Сербенська О. А., Григораш Д. С. та ін.; під ред. проф., д-ра філол. наук В. Й. Здоровеги]. – Львів: Вид-во при Львівському державному університеті, 1989. – 326 с.
52. Тертычный А. А. Жанры периодической печати: [учеб. пособ.] / А. А. Тертычный. – М.: Аспект Пресс, 2000. – 312 с.
53. Тертычный А. А. Расследовательская журналистика: [учеб. пособ. для вузов] / А. А. Тертычный. – М.: Аспект Пресс, 2002. – 384 с.
54. Тимошик М. Книга для автора, редактора, видавця: Практичний посібник / Микола Тимошик. – [2-ге вид., стереотип.]. – К.: Наша культура і наука, 2006. – 560 с. – (Бібліотека видавця, редактора, автора).
55. Україна: інформація і свобода слова: збірник законодавчих актів, нормативних документів та статей фахівців / [упоряд. А. М. Задворний]. – К.: Молодь, 1997. – 832 с.
56. Українське законодавство: Засоби масової інформації / [ред.-упоряд.: Т. Котюжинська, Л. Панкратова]. – К., 2004. – 368 с.
57. Фихтелиус Э. Десять заповедей журналистики / Эрик Фихтелиус. – Стокгольм, 1999. – 156 с.
58. Яковець А. В. Телевізійна журналістика: теорія і практика: [підручник] / А. В. Яковець. – К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. – 240 с.

Сучасна українська мова в засобах масової інформації та літературне редагування

1. Антоненко-Давидович Б. Д. Як ми говоримо / Б. Д. Антоненко-Давидович. – К.: ВД «КМ Академія», 1994. – 254 с.
2. Бабич Н. Д. Основи культури мовлення / Н. Д. Бабич. – Львів: Світ, 1990. – 232 с.
3. Багмут А. Й. Інтонація як засіб мовної комунікації / А. Й. Багмут, І. В. Борисюк, Г. П. Олійник. – К.: Наукова думка, 1980. – 283 с. – (Альма-матер).
4. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 342 с. – (Альма-матер).
5. Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень: [підручник] / Ф. С. Бацевич. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 240 с. – (Альма-матер).
6. Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства. Історія вивчення української мови: [навч. посіб.] / С. П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1991. – 231 с.
7. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: [навч. посібник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / А. О. Білецький. – К.: «Арт Ек», 1997. – 224 с.
8. Бондар О. І. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоєпія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: [навч. посіб.] / О. І. Бондар, Ю. О. Карпенко, М. Л. Микитин-Дружинець. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 368 с. – (Альма-матер).

9. Булаховський Л. А. Нариси з загального мовознавства / Л. А. Булаховський. – К.: Радянська школа, 1955. – 248 с.
10. Винницький В. М. Наголос в сучасній українській мові / В. М. Винницький. – К.: Радянська школа, 1984. – 160 с.
11. Вихованець І. Р., Городенська К. Г. Теоретична морфологія української мови: Академ. граматики укр. мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська; [за заг. ред. І. Р. Вихованця]. – К.: Університетське вид-во «Пульсари», 2004. – 400 с.
12. Волкотруб Г. Й. Практична стилістика української мови: Використання морфологічних засобів / Г. Й. Волкотруб. – К.: ТОВ «ЛДЛ», 1998. – 176 с.
13. Горпинич В. О. Морфологія української мови: [підручник] / В. О. Горпинич. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 336 с. – (Альма-матер).
14. Григораш Д. С. Теорія і практика редагування газети / Д. С. Григораш. – Львів: Вид-во Львівського університету, 1966. – 168 с.
15. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: [навч. посіб.] / Т. Б. Гриценко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 536 с.
16. Гуйванюк Н. В., Кульбабська О. В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок / Н. В. Гуйванюк, О. В. Кульбабська. – Чернівці: Рута, 2003. – 145 с.
17. Гумбольдт В. Язык и философия культуры / В. Гумбольдт; [сост., общая ред. и статьи А. В. Гулыги и Г. В. Рамишвили; пер. с нем.]. – М.: Прогресс, 1985. – 450 с.
18. Дороніна М. С. Культура спілкування ділових людей: [посіб. для студентів гуманітарних факультетів вищих навчальних закладів] / М. С. Дороніна. – [вид. 2-ге]. – К.: ВД «КМ Academia», 1998. – 192 с.
19. Дудик П. С. Стилістика української мови: [навч. посіб.] / П. С. Дудик. – К.: ВЦ «Академія», 2005. – 368 с. – (Альма-матер).
20. Єрмоленко С. Я. Нариси з української словесності (стилістика та культура мови) / С. Я. Єрмоленко. – К.: Довіра, 1999. – 431 с.
21. Жовтобрюх М. А., Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови / М. А. Жовтобрюх, Б. М. Кулик. – К.: Вища школа, 1965. – Ч. І. – 423 с.
22. Жовтобрюх М. А. Мова української періодичної преси (кінець XIX – початок XX ст.) / М. А. Жовтобрюх. – К.: Наукова думка, 1970. – 304 с.
23. Загнітко А. П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого і складного речення / А. П. Загнітко. – Донецьк: Вид-во Донецького університету, 1994. – 204 с.
24. Загнітко А. П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис словосполучення і простого речення / А. П. Загнітко. – Донецьк: Вид-во Донецького університету, 1993. – 177 с.
25. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови. Синтаксис / А. П. Загнітко. – Донецьк: Вид-во Донецького університету, 2001. – 662 с.
26. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1994. – 218 с.
27. Іванченко Р. Г. Літературне редагування / Р. Г. Іванченко. – К.: Вища школа, 1983. – 247 с.

28. Капелюшний А. О. Практична стилістика української мови: [навч. посіб.] / А. О. Капелюшний. – [вид. 2-ге, переробл.]. – Львів: ПАІС, 2007. – 400 с.
29. Капелюшний А. О. Редагування в засобах масової інформації: [навч. посіб.] / А. О. Капелюшний. – [2-ге вид, випр. і доп.]. – Львів: ПАІС, 2009. – 432 с.
30. Капелюшний А. О. Типологія журналістських помилок / А. О. Капелюшний. – Львів: ЛНУ, 2000. – 68 с.
31. Карпенко Ю. О. Фонетика і фонологія сучасної української мови: [навч. посіб. для студентів філологічних факультетів] / Ю. О. Карпенко. – Одеса: Чорномор'я, 1996. – 144 с.
32. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А. Словотвірна морфеміка сучасної української літературної мови / Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська. – К.: ІМНАН, 1998. – 162 с.
33. Коваль А. П. Практична стилістика сучасної української мови / А. П. Коваль. – [вид. 3-тє, доп. і перероб.]. – К.: Вища школа, 1987. – 351 с.
34. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – [2-е вид., переробл. і допов.]. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
35. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: [підручник] / М. П. Кочерган. – К.: ВЦ «Академія», 2002. – 368 с. – (Альма-матер).
36. Кулик Б. М. Курс сучасної української літературної мови / Б. М. Кулик. – Ч. II. Синтаксис. – К.: Радянська школа, 1961. – 285 с.
37. Лурия А. Р. Язык и сознание / А. Р. Лурия; [под ред. Е. Д. Хомской]. – М.: Изд-во Московского университета, 1979. – 320 с.
38. Масенко Л. Мова і суспільство: Постколоніальний вимір / Л. Масенко. – К.: ВД «КМ Академія»; Всеукраїнське т-во «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, 2004. – 163 с.
39. Мацько Л. І. Стилiстика української мови: [підручник] / Л. І. Мацько, О. М. Сидоренко, О. М. Мацько; [за ред. Л. І. Мацько]. – К.: Вища школа, 2003. – 462 с.
40. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: [навч. посіб.] / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с. – (Альма-матер).
41. Нариси про текст. Теоретичні питання комунікації і тексту / В. В. Різун, А. І. Мамалига, М. Д. Феллер. – К.: РВЦ «Київський університет», 1998. – 336 с.
42. Огієнко І. І. Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний Катехизис для вчителів, робітників пера, духовенства, адвокатів, учнів і широкого громадянства / проф. д-р Іван Огієнко. – [факс. вид.]. – К.: АТ «Обереги», 1994. – 72 с.
43. Особливості мови і стилю засобів масової інформації / [А. П. Коваль, Г. Я. Солганик, О. Ф. Пінчук, Г. К. Конторчук та ін.]. – К.: Вища школа, 1983. – 152 с.
44. Партико З. В. Загальне редагування: нормативні основи / З. В. Партико. – Львів: Афіша, 2001. – 416 с.
45. Пентилюк М. І. Культура мови і стилістика / М. І. Пентилюк. – К.: Вежа, 1994. – 240 с.
46. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К.: Наукова думка, 1976. – 286 с.

- 47.Півторак Г. П. Українці: звідки ми і наша мова / Григорій Півторак. – К.: Наукова думка, 1993. – 200 с.
- 48.Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови: [підручник] / Олександра Пономарів. – [3-тє вид., перероб. да доп.]. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 248 с.
- 49.Пономарів О. Культура слова: Мовностилїстичнї поради: [навч. посїб.] / Олександр Пономарів. – [3-тє вид., стереотип.]. – К.: Либїдь, 2008. – 240 с.
- 50.Потебня О. О. Естетика і поетика слова: збїрник / Олександр Потебня; [упоряд., вступ. ст., примїт. І. В. Іваньо, А. І. Колодної; пер. з рос.]. – К.: Мистецтво, 1985. – 302 с. – (Пам'ятки естетичної думки).
- 51.Потятиник Б. В., Лозинський М. В. Патогенний текст / Б. В. Потятиник, М. В. Лозинський. – Львів: Місіонер, 1996. – 296 с.
- 52.Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування: навч. посїбник / Я. Радевич-Винницький. – [2-ге вид., перероб. і доп.]. – К.: Знання, 2006. – 291 с. – (Вища освіта ХХІ столїття).
- 53.Радевич-Винницький Я. Україна: від мови до нації / Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич: Відродження, 1997. – 360 с.
- 54.Різун В. В. Літературне редагування: [підручник] / В. В. Різун. – К.: Либїдь, 1996. – 240 с.
- 55.Семенов О. М. Культура наукової української мови: [навч. посїб.] / О. М. Семенов. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с. – (Альма-матер).
- 56.Сербенська О. А. Культура усного мовлення. Практикум: [навч. посїб.] / Олександра Сербенська. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 216 с.
- 57.Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціяція української мови / Леся Ставицька. – К.: Критика, 2005. – 464 с.
- 58.Стилистика газетних жанров / [под ред. Д. Э. Розенталя]. – М.: Изд-во Московского университета, 1981. – 230 с.
- 59.Сучасна українська літературна мова / [за ред. А. П. Грищенка]. – К.: Вища школа, 1997. – 493 с.
- 60.Сучасна українська літературна мова / [за ред. М. Я. Плющ]. – К.: Вища школа, 1994. – 414 с.
- 61.Сучасна українська літературна мова / [за ред. О. Д. Пономарева]. – К.: Либїдь, 2001. – 400 с.
- 62.Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К.: Наукова думка, 1969. – 436 с.
- 63.Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / [за ред. І. К. Білодіда]. – К.: Наукова думка, 1973. – 438 с.
- 64.Сучасна українська літературна мова: Морфологія / [за ред. акад. І. К. Білодіда]. – К.: Наукова думка, 1969. – 583 с.
- 65.Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К., 1972. – 511 с.
- 66.Сучасна українська літературна мова: Стилїстика / [за заг. ред. І. К. Білодіда]. – К.: Наукова думка, 1973. – 587 с.
- 67.Ткаченко О. Б. Місце України й української мови на картї світу // Мовознавство. – 2001. – №1. – С. 3-13.
- 68.Тоцька Н. І. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, орфоепія, графіка, орфографія / Н. І. Тоцька. – К.: Вища школа, 1981. – 183 с.

69. Чак Є. Д. Барви нашого слова / Є. Д. Чак. – К.: Радянська школа, 1989. – 176 с.
70. Чак Є. Д. Чи правильно ми говоримо? / Євгенія Чак. – К.: Освіта, 1997. – 240 с.
71. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900-1941): Стан і статус / Юрій Шевельов; [пер. з англ. О. Соловей]. – Сучасність, 1987. – 296 с.
72. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови: [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К.: ВК «Академія», 2004. – 408 с.
73. Щерба Л. В. Языковая система и речевая деятельность / Л. В. Щерба. – Ленинград: Наука, 1974. – 428 с.
74. Яцимірська М. Г. Сучасна українська мова: Пунктуація: [навч. посіб.] / М. Г. Яцимірська. – Львів: ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2002. – 286 с.
75. Яшенкова О. В. Основи теорії мовної комунікації: [навч. посіб.] / О. В. Яшенкова. – К.: ВЦ «Академія», 2011. – 304 с. – (САМ!).

Основи журналістикознавчих досліджень

1. Білецький А. О. Про мову і мовознавство: [навч. посіб. для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / А. О. Білецький. – К.: «Арт Ек», 1997. – 224 с.
2. Білуха М. Г. Основи наукових досліджень: [підручник для студентів економічних спец. вузів] / М. Г. Білуха. – К.: Вища школа, 1997. – 271 с.
3. Богдан С. К. Мовний етикет українців: традиції і сучасність / С. Богдан. – К., 1998.
4. Ботвина Н. В. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови: [навч. посіб.] / Н. В. Ботвина. – К.: Артєк, 1998. – 190 с.
5. Гриценко Т. Б. Українська мова та культура мовлення: [навч. посіб.] / Т. Б. Гриценко. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 536 с.
6. Здобувачу наукового ступеня: [метод. рекомендації] / [упоряд. С. В. Сьомін]. – К.: МАУП, 2002. – 184 с.
7. Зелінська Н. В. Наукове видання в Україні: історія та сучасний стан / Надія Зелінська. – Львів: Світ, 2002. – 268 с.
8. Коваль А. П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту / А. П. Коваль. – К., 1970. – 360 с. – (Альма-матер).
9. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: [навч. посіб.] / І. М. Кочан. – К.: Знання, 2008. – 423 с.
10. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: [навч. посіб.] / Крушельницька О. В. – К.: Кондор, 2009. – 206 с.
11. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів: [підручник] / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. – К.: Вікар, 2003. – 328 с. – (Вища освіта ХХІ ст.).
12. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: [навч. посіб.] / Л. І. Мацько, Л. В. Кравець. – К.: ВЦ «Академія», 2007. – 360 с.
13. Михайлин І. Л. Журналістська освіта і наука: [підручник] / І. Л. Михайлин. – Суми: Університетська книга, 2009. – 336 с.

14. Михайлин І. Л. Науково-дослідна робота студента з журналістики: [методич. матеріали для студентів із спеціальності «журналістика»] / І. Л. Михайлин. – Харків: ХНУ, 2001. – 90 с.
15. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення і захисту / І. В. Мороз. – К., 1997. – 56 с.
16. Огієнко І. Наука про рідномовні обов'язки: Рідномовний катехизис для вчителів, робітників пера, духовенство, адвокатів, учнів і широкого громадянства / Проф., д-р Іван Огієнко; [факс. вид.]. – К.: АТ «Обереги», 1994. – 72 с. – (Б-ка АТ «Обереги»)
17. Одарченко П. Про культуру української мови: [зб. статей] / Петро Одарченко. – К.: Смолоскип, 1997. – 320 с.
18. Онуфрієнко Г. С. Науковий стиль української мови: [навч. посіб.] / Г. С. Онуфрієнко. – К.: Центр навчальної літератури. 2006. – 312 с.
19. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі: [навч. посіб.] / І. С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.
20. Панько Т. І. Українське термінознавство / Т. І. Панько, І. М. Кочан, Г. П. Мацюк. – Львів, 1994.
21. Пилинський М. М. Мовна норма і стиль / М. М. Пилинський. – К.: Наукова думка, 1976. – 286 с.
22. Різун В. В., Скотникова Т. В. Методи наукових досліджень у журналістикознавстві [навч. посіб.] / В. Різун, Т. Скотникова. – К.: Преса України, 2008. – 144 с.
23. Різун В. В., Трачук Т. А. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства: [монографія] / В. В. Різун, Т. А. Трачук / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2005. – 232 с.
24. Семенов О. М. Культура наукової української мови: [навч. посіб.] / О. М. Семенов. – К.: ВЦ «Академія», 2010. – 216 с. – (Серія «Альма-матер»).
25. Філософія: [навч. посіб.] / [Л. В. Губерський, І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко та ін.; за ред. І. Ф. Надольного]. – [6-те вид., випр. і доп.]. – К.: Вікар, 2006. – 534 с.
26. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: [підручник] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2004. – 307 с.
27. Шаповалова Г. В., Шебештян Я. М. Гостримо перо. Основи журналістикознавчих розвідок / Галина Шаповалова, Ярослава Шебештян. – Ужгород: Карпати, 2012. – 168 с.
28. Шумицька Г. В., Альбрехт А. Ю., Кіндюх Т. С. Основи наукових досліджень у школі нового типу: [навч.-методич. посіб.] / Г. В. Шумицька, А. Ю. Альбрехт, Т. С. Кіндюх. – Ужгород: ЗППЮ, 2005. – 118 с.

Словниково-довідкові видання

1. Бацевич Ф. С., Богданович Г. Ю. Українсько-російський словник термінів міжкультурної комунікації / Ф. С. Бацевич, Г. Ю. Богданович. – Саки: ПП «Підприємство «Фенікс», 2011. – 284 с.

2. Бибик С. П. Словник епітетів української мови / [С. П. Бибик, С. Я. Єрмоленко, Л. О. Пустовіт; за ред. Л. О. Пустовіт]. – К.: Довіра, 1998. – 431 с. – (Словники України).
3. Бибик С. П., Сюта Г. М. Словник іншомовних слів: тлумачення, словотворення та слововживання / С. П. Бибик, Г. М. Сюта; [за ред. С. Я. Єрмоленко]. – Х: Фоліо, 2006. – 623 с. – (Бібліотека державної мови).
4. Богданов Н., Вяземский Б. Справочник журналіста / Н. Богданов, Б. Вяземский. – Л.: Лениздат, 1965. – 808 с.
5. Бутенко Н. П. Словник асоціативних норм української мови / Н. П. Бутенко. – Львів: Вид-во при Львівському державному університеті ВО «Вища школа», 1979. – 120 с.
6. Вартанов Г. І. Короткий довідник газетного працівника / Г. І. Вартанов. – К.: Політвидав України, 1989. – 173 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440 с.
8. Винницький В. М. Наголос у сучасній українській мові / В. М. Винницький. – К.: Радянська школа, 1984. – 160 с.
9. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
10. Ганич Д. І., Олійник І. С. Російсько-український і українсько-російський словник / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Українська Радянська Енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1990. – 560 с.
11. Головащук С. І. Російсько-український словник сталих словосполучень / С. І. Головащук. – К.: Наукова думка, 2001. – 640 с. – (Словники України).
12. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: словник-довідник / С. І. Головащук. – К.: Либідь, 1995. – 192 с.
13. Головащук С. І. Словник наголосів / С. І. Головащук. – К.: Наукова думка, 2003. – 320 с. – (Словники України).
14. Горпинич В. О. Словник географічних назв України / В. О. Горпинич. – К.: Довіра, 2001. – 526 с. – (Словники України).
15. Григораш Д. С. Журналістика в термінах і виразах / Д. С. Григораш. – Львів: Вища школа, 1974. – 296 с.
16. Гринчишин Д. Г., Сербенська О. А. Словник паронімів української мови / Д. Г. Гринчишин, О. А. Сербенська. – К.: Радянська школа, 1986. – 221 с.
17. Демська О., Кульчицький І. Словник омонімів української мови / О. Демська, І. Кульчицький. – Львів: Фенікс, 1996. – 224 с.
18. Довідник з культури мови / [С. Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, Н. М. Сологуб та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко]. – К.: Вища школа, 2005. – 399 с.
19. Жайворонок В. В. Велика чи мала літера? Словник-довідник / В. В. Жайворонок. – К.: Наукова думка, 2004. – 202 с. – (Словники України).
20. Калашник В. С., Колоїз Ж. В. Словник фразеологічних антонімів української мови. – К.: Довіра, 2004. – 286 с. – (Словники України).
21. Капелюшний А. О. Стилїстика й редагування: практичний словник-довідник журналіста / А. О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2002. – 576 с.
22. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови / Святослав Караванський. – К.: Українсько-канадське СП «Кобза», 1995. – 472 с.

- 23.Коваль А. П., Коптілов В. В. Крилаті вислови в українській літературній мові: афоризми, літературні цитати, образні вислови / А. П. Коваль, В. В. Коптілов. – [вид. 2-ге, перероб. й доп.]. – К.: Вища школа, 1975. – 336 с.
- 24.Коломієць М. П., Регушевський Є. С. Короткий словник перифраз / М. П. Коломієць, Є. С. Регушевський; [за ред. М. М. Пилинського]. – К.: Радянська школа, 1985. – 152 с.
- 25.Культура мови на щодень / [Н. Я. Дзюбишина-Мельник, Н. С. Дужик, С. Я. Єрмоленко та ін.]. – К.: Довіра. 2000. – 169 с. – (Словники України).
- 26.Культура української мови: довідник / [С. Я. Єрмоленко, Н. Я. Дзюбишина-Мельник, К. В. Ленець та ін.; за ред. В. М. Русанівського]. – К.: Либідь, 1990. – 304 с.
- 27.Куньч З. Риторичний словник / Зоряна Куньч. – К.: Рідна мова, 1997. – 342 с.
- 28.Ленець К. В., Ставицька Л. О. Короткий російсько-український словник контрастивної лексики / К. В. Ленець, Л. О. Ставицька. – К.: Довіра, 2002. – 284 с. – (Словники України).
- 29.Лингвистический энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – М.: Советская энциклопедия, 1990. – 685 с.
- 30.Літературознавчий словник-довідник / [Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін.]. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с. – (Nota bene).
- 31.Мала енциклопедія етнодержавознавства / [НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; редкол.: Ю. І. Римаренко (відп. ред.) та ін.]. – К.: Довіра; Генеза, 1996. – 942 с.
- 32.Новий тлумачний словник української мови: у 3 т. / [уклад.: В. Яременко, О. Сліпушко]. – К.: Аконіт, 2001.
- 33.Мащенко І. Г. Енциклопедія електронних мас-медіа: у 2-х томах / І. Г. Мащенко. – Запоріжжя: Дике поле, 2006.
- 34.Орфографічний словник української мови / [уклад. С. І. Головащук, М.М. Пещак, В. М. Русанівський, О. О. Тараненко]. – [вид. 2-ге, випр. і доп.] – К.: Довіра, 1999. – 989 с. – (Словники України).
- 35.Орфоепічний словник / [укл. М. І. Погрібний]. – К.: Радянська школа, 1984. – 629 с.
- 36.Орфоепічний словник української мови: в 2 т. / [уклад.: М. М. Пещак, В. М. Русанівський, Н. М. Сологуб, В. В. Чумак, Г. М. Ярун]. – К.: Довіра, 2001 – 2003. – (Словники України).
- 37.Погрібний М. І. Словник наголосів української літературної мови / М. І. Погрібний. – К.: Радянська школа, 1964. – 639 с.
- 38.Політологічний енциклопедичний словник / [упоряд. В. П. Горбатенко; за ред. Ю. С. Шемчука, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка]. – [2-ге вид., доп. і перероб.]. – К.: Генеза, 2004. – 736 с.
- 39.Полюга Л. М. Словник антонімів української мови / Л. М. Полюга; [за ред. Л. С. Паламарчука]. – К.: Довіра, 2004. – 284 с. – (Словники України).
- 40.Пономарів О. Д. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар / Олександр Пономарів. – К.: ВЦ «Просвіта», 1997. – 40 с.
- 41.Скрипник Л. Г., Дзятківська Н. П. Власні імена людей: Словник-довідник / Л. Г. Скрипник, Н. П. Дзятківська. – [2-ге вид., випр. й доповн.]. – К.: Наукова думка, 1996. – 336 с.

- 42.Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / [за заг. ред. Ю. М. Бідзілі]. – Ужгород: ВАТ «Закарпаття», 2007. – 224 с.
- 43.Словник іншомовних слів / [уклад. Л. О. Пустовіт, О. І. Скопненко, Г. М. Сjuta. Т. В. Цимбалюк]. – К.: Довіра, 2000. – 1018 с. – (Бібліотека державного службовця. Державна мова і діловодство).
- 44.Словник іншомовних слів / [за ред. акад. АН УРСР О. С. Мельничука]. – [вид. 2-ге, випр. і доп.]. – К.: Головна редакція Української Радянської Енциклопедії, 1985. – 968 с.
- 45.Словник синонімів української мови: в 2 т. / [А. А. Бурячок, Г. М. Гнатюк, С. І. Головащук та ін.]. – К.: Наукова думка, 1999-2000. – (Словники України).
- 46.Словник скорочень в українській мові / [уклад. Н. Д. Гула та ін.; ред.-упоряд. В. В. Жайворонок, М. М. Фещенко; за ред. Л. С. Паламарчука]. – К.: Вища школа, 1988. – 512 с.
- 47.Словник соціологічних і політологічних термінів / [уклад.: В. І. Астахова, В. І. Даниленко, А. І. Панов та ін.; за заг. ред. В. І. Астахової, В. І. Даниленка, А. І. Панова]. – К.: Вища школа, 1993. – 141 с.
- 48.Словник труднощів української мови / [Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. М. Пазяк та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко]. – К.: Радянська школа, 1989. – 336 с.
- 49.Словник труднощів української мови / [Д. Г. Гринчишин, А. О. Капелюшний, О. М. Пазяк та ін.; за ред. С. Я. Єрмоленко]. – К.: Радянська школа, 1989. – 336 с.
- 50.Словник української мови: в 11 т. – К.: Наукова думка, 1970-1980.
- 51.Словник української мови: у 20 т. / [голов. наук. ред. В. М. Русанівський]. – Т. 1. – К.: Наукова думка, 2010. – 911 с. – (Словники України).
- 52.Словник-довідник з культури української мови / [Д. Гринчишин, А. Капелюшний, О. Сербенська, З. Терлак]. – [3-тє вид., випр.] – К.: Знання, 2006. – 367 с.
- 53.Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови / Л. Ставицька. – К.: Критика, 2003. – 336 с.
- 54.Ставицька Л. Український жаргон. Словник / Леся Ставицька. – К.: Критика, 2005. – 496 с.
- 55.Сучасна українська мова: довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко; [за ред. О. Д. Пономарева]. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
- 56.Удовиченко Г. М. Фразеологічний словник української мови: у 2 т. / Г. М. Удовиченко. – К.: Вища школа, 1984.
- 57.Українська літературна вимова і наголос: словник-довідник. – К.: Наукова думка, 1973. – 724 с.
- 58.Українська мова: Енциклопедія / [редкол. Русанівський В. М., Тараненко О. О. (співголови), Зяблюк М. П. та ін.]. – К.: Українська енциклопедія, 2000. – 752 с.
- 59.Український орфографічний словник / [уклад.: М. М. Пещак та ін.]. – [3-є вид., переробл. і доповн.]. – К.: Довіра, 2002. – 1006 с.
- 60.Український правопис / [Ин-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України; Інститут української мови НАН України]. – [стереотип. вид.] – К.: Наукова думка, 2007. – 288 с.

61. Універсальний довідник-практикум з ділових паперів / [С. П. Бибик, І. Л. Михно, Л. О. Пустовіт, Г. М. Сюта]. – [2-ге вид., доп. і випр.]. – К.: Довіра, 1999. – 507 с. – (Бібліотека державного службовця. Державна мова і діловодство).
62. УСЕ: Універсальний словник-енциклопедія / [гол. ред. ради чл.-кор. НАНУ М. Попович]. – [3-тє вид., перероб., доп.]. – К.: Всеуито, Новий друк, 2003. – 1414 с.
63. Философский словарь / [под ред. И. Т. Фролова]. – [5-е изд.]. – М.: Политиздат, 1986. – 590 с.
64. Фразеологічний словник: у 2 кн. / [уклад. В. М. Білоножченко, В. О. Винник, І. С. Гнатюк та ін.]. – [2-ге вид.]. – К.: Наукова думка, 1999.
65. Фразеологічний словник української мови: у 2 кн. / [за ред. Л. С. Паламарчука]. – К.: Наукова думка, 1993.
66. Чучка П. П. Прізвища закарпатських українців: Історико-етимологічний словник / П. П. Чучка. – Львів: Світ, 2005. – 704 с.
67. Шевченко Л. Ю. Сучасна українська мова: Довідник / Л. Ю. Шевченко, В. В. Різун, Ю. В. Лисенко; [за ред. О. Д. Пономарева]. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
68. Штепа П. Словник чужослів. Знадібки / Інж. Павло Штепа. – Торонто: видали Іван Гладун і сини, 1977. – 452 с.
69. Языкознание. Большой энциклопедический словарь / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – М.: Большая Российская энциклопедия, 1998. – 685 с.